

Наталія Скочиляс

студентка 2 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Обмеження права громадянина України на вільне пересування в умовах воєнного стану

Конституція України, як Основний Закон встановлює, що в умовах воєнного стану можуть встановлюватися окремі обмеженні прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень [1; ч.2 ст.64].

Згідно з ч. 1 ст. 33 Конституції України, кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування та право вільно залишати територію України. Право на свободу пересування є не абсолютним і може обмежуватись в порядку, який встановлюється законом [1; ч.1 ст.33].

Відповідно до положень Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» свобода пересування – право громадянина України, а також іноземця та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, вільно та безперешкодно за своїм бажанням переміщатися по території України у будь-якому напрямку, у будь-який спосіб, у будь-який час, за винятком обмежень, які встановлюються законом [2; ч.2 ст.3].

Законодавство встановлює випадки в яких право на вільне пересування може бути обмежено, зокрема це обмеження стосовно територій, щодо яких введено воєнний стан [2; ст.12]. Із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, Указом Президента України в Україні введено воєнний стан строком на 30 діб, згодом воєнний стан було продовжено іншими Указами Президента України [3; 4].

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державної незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державної незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [5; ст.1].

Право на вільне пересування громадян України на під час дії правового режиму воєнного стану обмежується в кількох видах. Одним із них є запровадження у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, комендантської години, яка вводиться відповідними місцевими військовими адміністраціями на основі Указу Президента України №64/2022 «Про введення правового режиму воєнного стану в Україні».

Комендантська година – це заборона перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень[5; п.5 ч.1 ст.8]. Її основною метою є забезпечення громадського порядку, національної безпеки та контроль за пересуванням громадян під час воєнного стану. Крім цього вона допомагає забігати диверсіям та терористичним актам збоку громадян України.

Також на період дії правового режиму воєнного стану в Україні встановлюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, особливий режим в'їзду і виїзду за кордон. Зокрема, забороняється виїзд з України військовозобов'язаних чоловіків віком від 18 до 60 років, крім осіб, які мають відповідні підстави, визначені законодавством [6]. Це положення було додано до існуючих Правил перетинання державного кордону громадянами України з метою забезпечення мобілізаційної готовності країни в особливих умовах воєнного стану. Це положення дозволяє утримувати на території країни критично важливий людський ресурс для забезпечення незалежності та територіальної цілісності України.

Встановлення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, обмеження руху в межах певних областей, що включає в встановлення контрольно-пропускних пунктів та обмеження руху транспортних засобів, також обмежує право громадян України на вільне пересування в умовах воєнного стану [5; п.6 ч.1 ст.8].

Отже, в умовах правового режиму воєнного стану реалізація права людини на свободу пересування може підлягати обмеженням для відвернення військової загрози, відсічі збройної агресії та захисту національної безпеки та територіальної цілісності України. Також, під час дії воєнного стану місцеві військові адміністрації наділяється особливими

повноваженням для забезпечення національної безпеки та територіальної цілісності на певних територіях. Такі обмеження гарантуються Конституцією України, законами України та іншими нормативно-правовими актами органів виконавчої влади.

Література

1. Конституція України №254к/96-ВР від 28.06.1996; частина 2 статті 64; частина 1 статті 33.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» № 1382-IV від 11.12.2003; частина 2 статті 3; стаття 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>.
3. Указ Президента України №64/2022 від 24.02.2022.
URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
4. Указ Президента України №469/2024 від 23.08.2024.
URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4692024-51605>.
5. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12.05.2015; стаття 1; пункт 5 частини 1 статті 8; пункт 6 частини 1 статті 8.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил перетинання державного кордону громадянами України» № 264 від 12.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264-2022-%D0%BF#Text>.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**